

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta filozofická
Katedra románských jazyků

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložil(a) student(ka): Zuzana Lochmanová

Název práce: L'enseignement du FLE avec les bandes dessinées

Oponoval: Mgr. Lucie Kratochvílová, Ph.D.

1. CÍL PRÁCE (uved'te, do jaké míry byl splněn):

Práce si klade několik dílčích cílů.

1. Nastínit historii komiksu a poukázat tím na přínosnou různorodost komiksů. Tohoto cíle bylo v zásadě dosaženo.
2. Prokázat skutečnost, že existující učebnice pracují především s fotoromány, a komiksy buďto nevyužívají vůbec, nebo s nimi pracují omezeně, monotónním způsobem. Tohoto cíle bylo dosaženo pouze částečně: volba dvou učebnic a jednoho periodika (navíc bez využití Guides pédagogiques) se nejeví dostačující pro vyvozování obecnějších závěrů.
3. Zkoumat zájmy studentů s cílem upozornit na klíčové informace, jež by měly být relevantní při následném vybírání vhodného komiksu pedagogy. Tohoto cíle bylo rovněž dosaženo jen zčásti. Předmět zkoumání je vymezen příliš široce a zvolený vzorek 42 žáků by byl nedostačující pro získání relevantních výsledků. Vlastní výzkum se ale ve skutečnosti soustředil pouze na zjištění vztahu studentů k psanému textu. Zde nabízí určité relevantní výsledky, způsob jejich zpracování je ale sporný: výsledky jsou "nejasné", ale jde o "dobrý počátek", je možné, že vzhledem k "příliš volně položeným otázkám" (!) studenti zapomněli na "některé možnosti", vyučující tedy musí pokaždé volit jiný komiks, který by se líbil jedné skupině žáků a vytvořit "zábavná cvičení", která by vyvolala zájem těch ostatních.
4. Jako hlavní cíl si práce stanovuje prokázání přínosnosti využití komiksů při výuce francouzštiny. Tohoto cíle bylo opět dosaženo jen částečně: práce se zaměřuje na poukázání na pestrost možností využití komiksů při výuce, neprokazuje ale nic. Pro relevantní prokázání výsledků práce s komiksem by bylo potřeba soustředit prováděný výzkum především na zpětnou vazbu od žáků i pedagogů poté, co došlo k využití komiksu při osvojování si určitého gramatického nebo lexikálního jevu. Sběr a zpracování informací tohoto typu ale v práci zcela chybí.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Práce je obsahově dobře rozvržena - názvy kapitol jsou voleny a řazeny tak, aby v logickém sledu rozvíjely zvolenou problematiku.

Co do konkrétní realizace záměru vytyčeného názvem kapitoly, je nicméně nutno konstatovat, že velmi často dochází k nerespektování logické argumentační struktury. V teoretické části se jednotlivá tvrzení objevují neutříděně, tj. v kapitolách určených reflexi jiné problematiky, a často se opakují. Např. v kapitole, jež má být věnována motivaci ("La motivation et la bande dessinée"), se pojednává o řadě nesourodých témat; objeví se zde odstavec věnující se možnostem konkrétních interdisciplinárních využití komiksů v rámci projektu, pasáž věnovaná možnostem zlepšení dostupnosti komiksů (totéž v kapitole "Les inconvénients de la BD"), zdůraznění důležitosti správného výběru komiksu (totéž v kapitole "Le choix de la bande dessinée"), konstatování kulturní přínosnosti komiksu (totéž např. v kapitole "La place de la BD en classe du FLE" a kapitole "Les avantages de la BD") a možnosti využití ve výuce srovnání mangy a francouzského komiksu. Tvrzení, která se objevují v úvodu jako hypotézy, jsou následně opakována napříč textem a objeví se i v závěru, aniž by došlo k hlubší reflexi (např. prezentace komiksu jako schůdnějšího předstupu k četbě knih na str. 4, 8, 12, 13, 24, 68, nebo konstatování nevhodnosti nadužívání komiksů při výuce). Především v reflexi věnované problematice motivace, která se zdá být pro autorku práce stěžejní (kapitola 2.2 La motivation, reflexe problematiky je ale rovněž roztržena do řady jiných kapitol, viz např. str. 31 nebo 49), chybí práci hlubší teoretický základ (je čerpáno z jedné publikace, a to zjevně v rozsahu stran 4-14) i záběr; obecně v teoretické části často převládá osobní dojem a esejistický styl nad shrnutím poznatků nebo seriózní analýzou (viz např. opakovaná tvrzení postulující všeobecnou neochuť ke

studiu francouzštiny, např. str. 41: *Il serait mieux d'inventer les activités supplémentaires qui remonteront l'esprit de la classe*; nebo např. str. 30: *Les activités peu conventionnelles surprennent les élèves, le succès n'est pas assuré, mais le niveau d'attention dans la classe augmentera*). Časté je také nesystematické kolísání mezi teoretickou rovinou a oblastí konkrétních aplikací, jež by měly ilustrovat teoretickou úvahu v části praktické. Např. v kapitole "L'objectif du choix de la bande dessinée", od které by se očekávalo, že teoretickým způsobem pojedná o jednotlivých aspektech volby příslušného komiksu, je hned v úvodním odstavci pouze konstatována nutnost podřídit volbu komiksu cílům hodiny. Zásadní problém, jež představuje nesnadnost nalézt vhodný komiks vzhledem ke gramatické a jazykové náročnosti řady komiksů je sice v kapitole zmíněn, následující pasáže ale upozorňují na skutečnost, že komiks *Asterix a Obelix* je náročný, zato komiks *Le journal de Mickey* je přístupnější a je možné jej použít pro osvojení si adjektiv nebo hovorových slov, a manga je možné použít pro výuku konjunktivu. Poté se sice reflexe vrátí k navržení určitého řešení - vytvoření vlastního komiksu - a skutečně v praktické části je dobře prokázána jeho funkčnost - jak ovšem sama autorka práce vcelku usměvně prohláší, "ne každý dovede kreslit, a tudíž není toto řešení pro všechny".

Příznačně pro roztržitost reflexe se práce touto problematikou relevantním způsobem zabývá dále v kapitole 3.5 (kdo má vybrat komiks, student/ pedagog), ale především již dříve, v kapitole 3.3.1, kde analyzuje možnost využití existujících specializovaných webových stránek (*Bref, en cliquant pendant des dizaines de minutes, la découverte d'une activité souhaitée n'est pas assurée*) a podnětně vyzývá k vytvoření stránek věnované využití komiksu ve výuce francouzštiny (ačkoli není zřejmé, proč by nebylo vhodnější přispívat k rozvíjení zmiňované stránky existující).

V kapitole 3.6, věnované konkrétním případům použití komiksů v existujících učebnicích není zřejmé, zda navrhované aktivity čerpá práce z Průvodce pro pedagogy (*Guides pédagogiques*) k příslušným učebnicím, nebo zda jsou aktivity navrhovány autorkou práce. Skutečnost, že Průvodci nejsou zahrnuty v bibliografii i formulace obsažené v práci dávají usuzovat spíše na druhý případ, viz str. 33 (*Ce sont seulement les propositions qui doivent être adaptées aux élèves (...)*). Pro posouzení míry kreativity práce s komiksem by ovšem využití těchto Průvodců bylo velmi žádoucí. Kapitoly s názvem "Activité" tak spíše naplňují záměr poukázat na různorodost práce s komiksem, a jako takové by se měly objevit v části praktické. Dále nikde není vysvětleno, v čem je spatřována menší autenticita komiksů ve francouzských učebnicích, chybí analýza, jež by prokazovala menší "opravdovost" francouzštiny v komiksech v učebnicích (viz tvrzení str. 47: *les élèves peuvent approfondir les connaissances du français réel*).

V praktické části práce předkládá zajímavé konkrétní příklady možností práce s komiksy. Jednotlivé druhy aktivit nejsou nijak systematizovány, mají mít pravděpodobně inspirativní charakter; tato skutečnost je tolerovatelná, vzhledem k ústřední myšlence práce - pracovat s komiksy kreativně a individuálně. V příkladu využití komiksu ve skupinách A1 ji ale dostihla nedotaženost reflexe gramatické a lexikální obtížnosti komiksů. Jeví se především problematický návrh vyučovat 1. slovesnou třídu prostřednictvím textu neobsahujícího jediný slovesný tvar v indikativu přezenta (sporný je i postup, zařazující mezi slovesa, která se mají "šmoulovat", i nepravidelná slovesa). Je diskutovatelná vhodnost prezentovat současně minulé tvary sloves s pomocnými slovesy *être* i *avoir* i nepravidelných sloves (viz str. 54).

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):

Názvy jednotlivých kapitol i grafická úprava umožňují dobrou orientaci v textu. Kvalitně jsou vypracovány grafy zpracovávající výsledky samostatného výzkumu. Odpovídajícím způsobem je zpracován poznámkový aparát i bibliografické údaje. Až na drobné výjimky (odkazy na obrazové přílohy na str. 84-96 neodpovídají skutečným číslům stran, ukázka na str. 86 je téměř nečitelná) je práce po formální stránce dobře zpracovaná. Po jazykové stránce má práce až na několik excesů přijatelnou úroveň.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

V práci je potřeba jednoznačně ocenit zjevné zaujetí pro zvolenou problematiku a originalitu zvolené problematiky. Jinak tvůrčímu a inspirativnímu přístupu lze vytknout výraznou argumentační neuspořádanost a nedotaženost.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Proč byl sběr a zpracování dat zaměřen na výzkum zájmů a znalostí žáků a nikoli na zjišťování zpětné vazby použití komiksu při výuce?

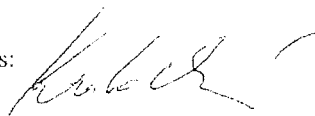
6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA

(výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

nevyhověla

Datum: 19. 5. 2014

Podpis:

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'K. Kolář', written over a horizontal line.